

Landbrugspakken - Målrettet regulering / kollektive virkemidler og indsatsbehov i fjordoplandet

Flemming Gertz, Chefkonsulent

Fjordland, Thisted 9. dec. 2021

SEGES

Promilleafgiftsfonden for landbrug

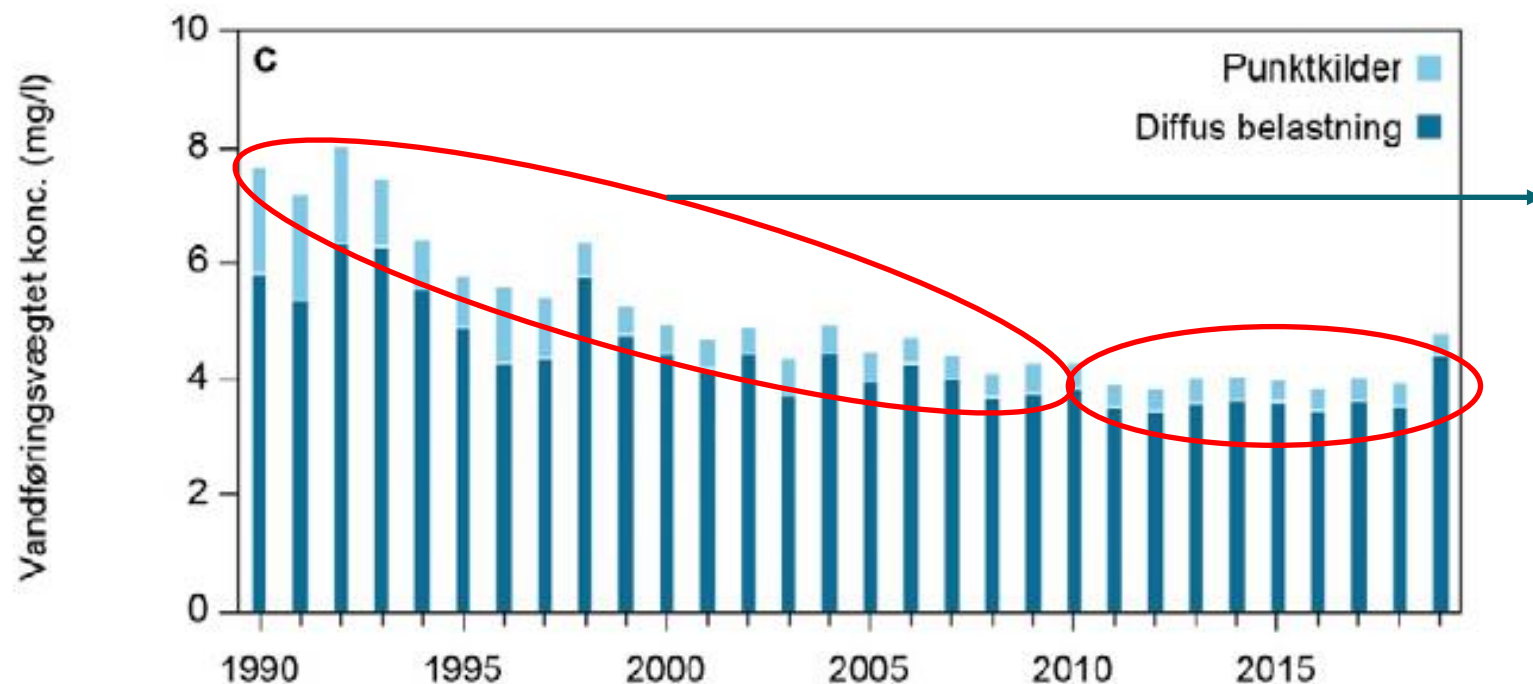
STØTTET AF

Indhold

- Kvælstofreduktion – behov for nye veje
- Kvælstofreduktionskrav i VP3 - de vigtigste problemstillinger
- Landbrugspakken – ”second opinion”
- Kollektive virkemidler

Den centrale forvaltnings ”motor” har virket – men er gået i stå

Vandføringsvægtet kvælstofkoncentration i det afstrømmende vand til havet omkring Danmark

Kilde: Thodsen, H., Tornbjerg, H., Bøgestrand, J., Larsen, S.E., Ovesen, N.B., Blicher-Mathiesen, G., Rolighed, J., Holm, H. & Kjeldgaard, A. 2021. Vandløb 2019 - Kemisk vandkvalitet og stoftransport. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 74 s. - Videnskabelig rapport nr. 452

Generelle regler/bekendtgørelse:

- Bedre udnyttelse af husdyrgødning
- Halveret forbrug af mineralsk gødning
- Vintergrønne marker
- Efterafgrøder
- mfl.

Udvaskning ud af rodzonen fra marker:

I dag: 39 kg N/ha

År 1900: 34 kg N/ha

Kilde:

Kvælstofudledning til kystvande år 1900
Plantekongres, 14.-15. januar 2020, Anker Lajer Højberg (GEUS), Hans Thodsen, Henrik Tornbjerg (AU-Bioscience); Jacob Gudbjerg (HydroInform); Michael van Til (GEUS); Flemming Vejen (DMI); Jørgen Eriksen, Jørgen Olesen (AU-Agro); Martin Rygaard (DTU miljø)

En bred aftale for landbruget

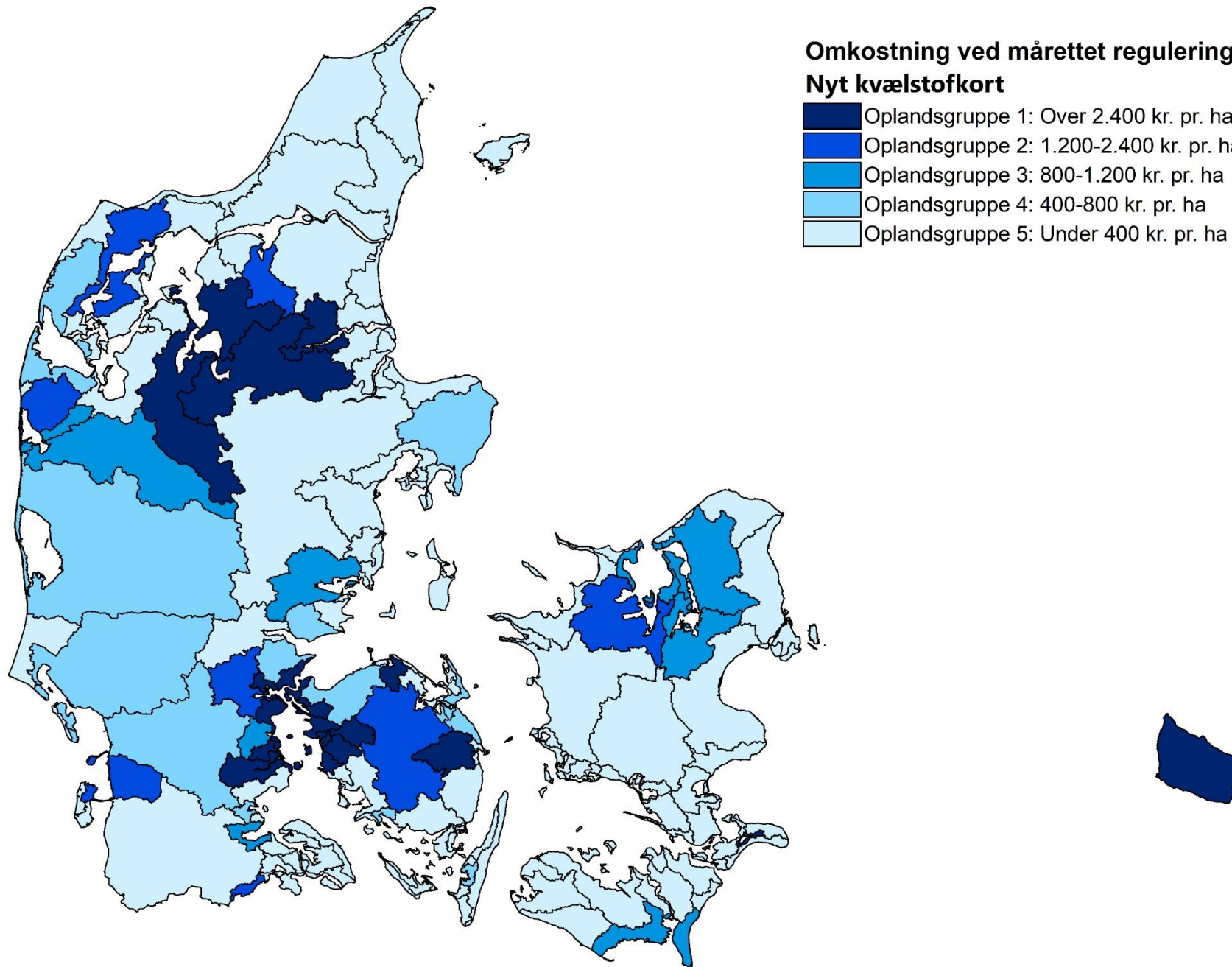
SEGES

3000 tons N med
mårettet regulering

**Omkostning ved mårettet regulering
Nyt kvælstofkort**

- Oplandsgruppe 1: Over 2.400 kr. pr. ha
- Oplandsgruppe 2: 1.200-2.400 kr. pr. ha
- Oplandsgruppe 3: 800-1.200 kr. pr. ha
- Oplandsgruppe 4: 400-800 kr. pr. ha
- Oplandsgruppe 5: Under 400 kr. pr. ha

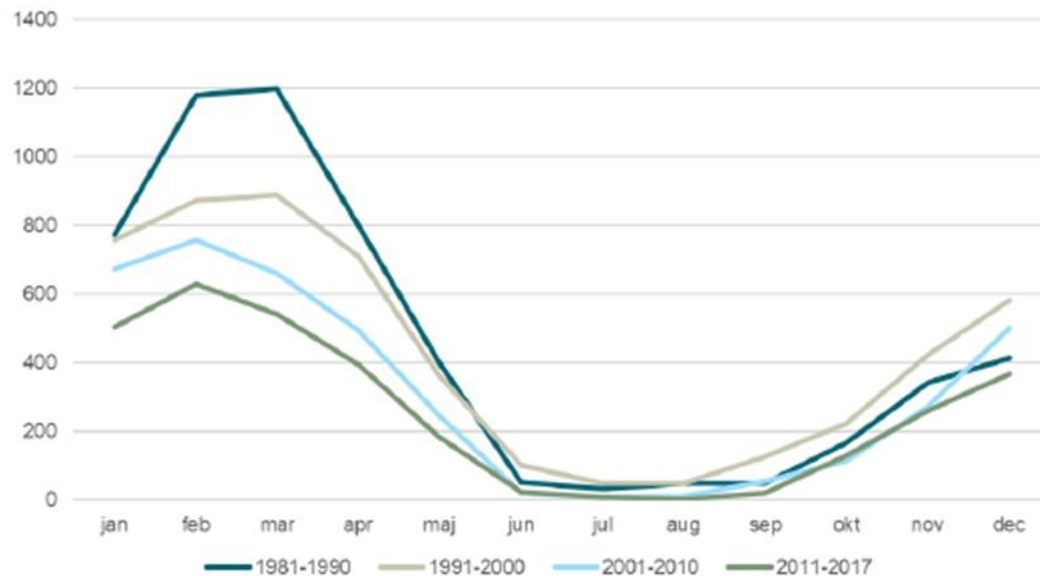

Kvælstofreduktionskrav i VP3 - de vigtigste problemstillinger

- 1900 problematik
 - Link til rapporter: <https://lf.dk/viden-om/miljoe-og-klima/vandmiljoe-og-kvaelstof/faglig-grund-for-kommende-vandplaner-2022-2027-/international-forskerkritik-af-kvaelstofmaal>
- Vandudskiftning
 - Forklaring via video: <https://www.seges.tv/video/69188275/vandudskiftningen-i-fjorde-spiller>
- Marine presfaktorer
- Fosfor

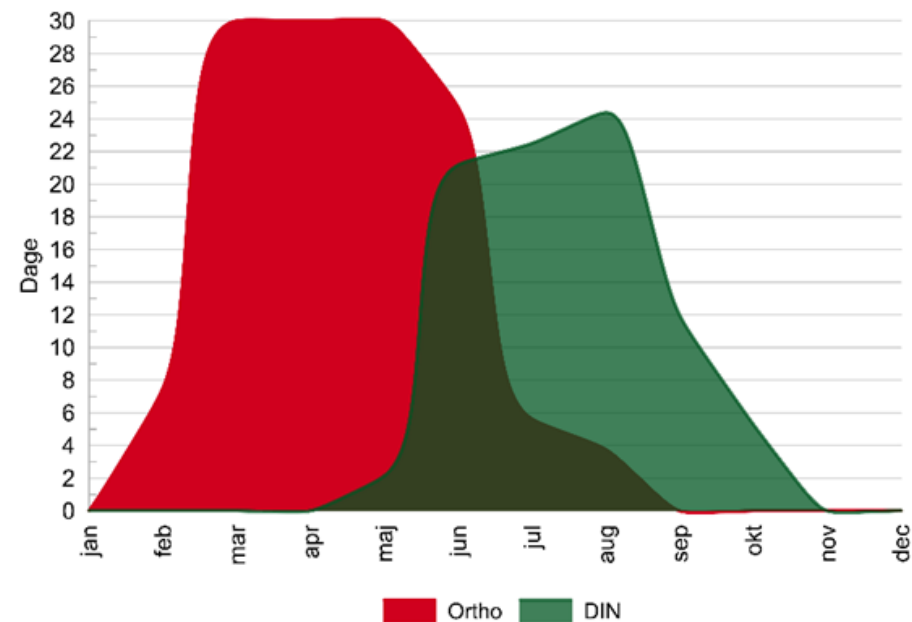
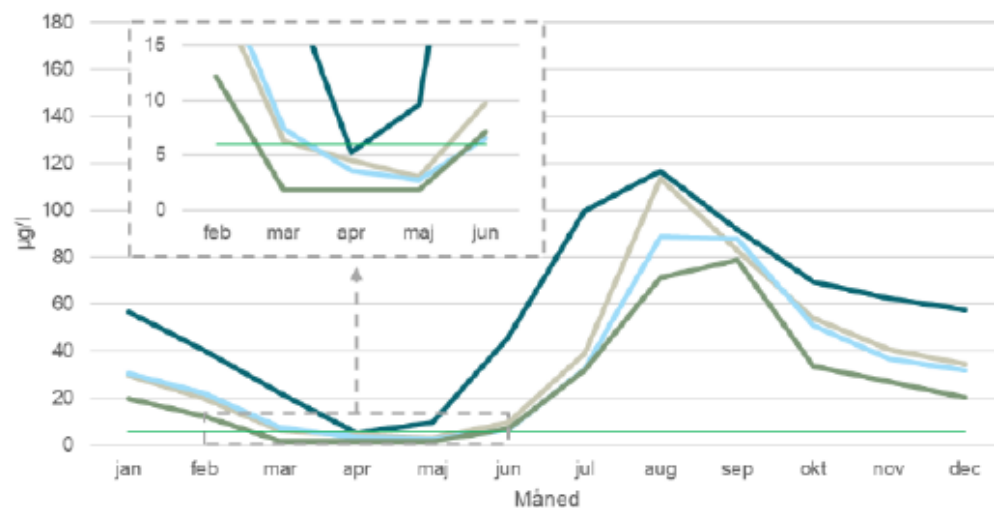
Fosfor

Nitrit-nitrat-N – top

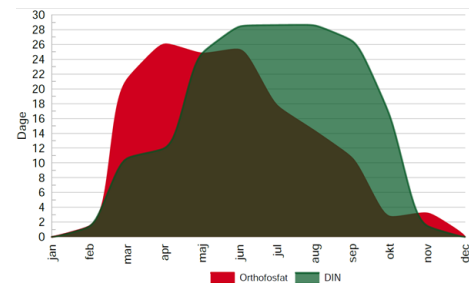
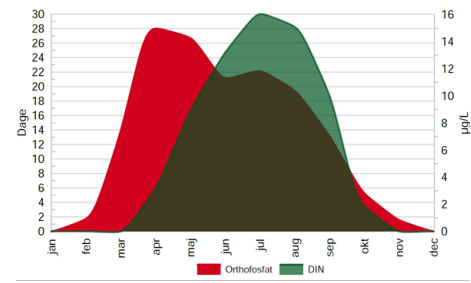
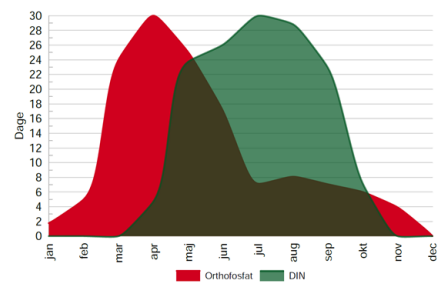
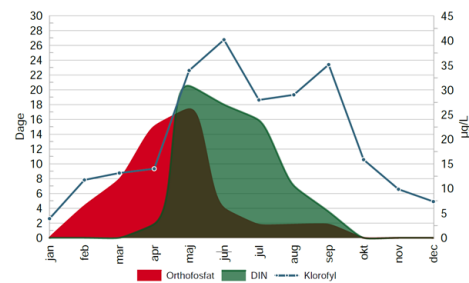
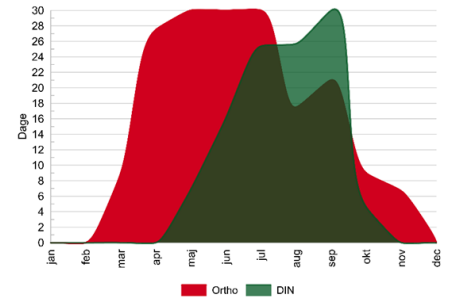
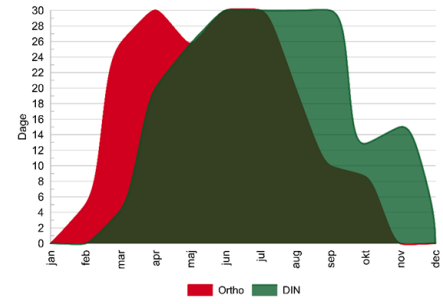
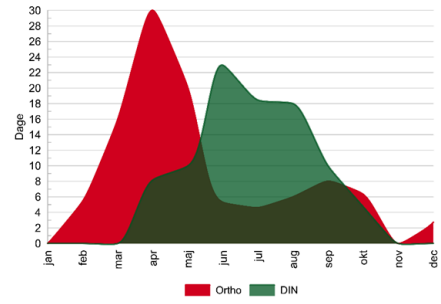
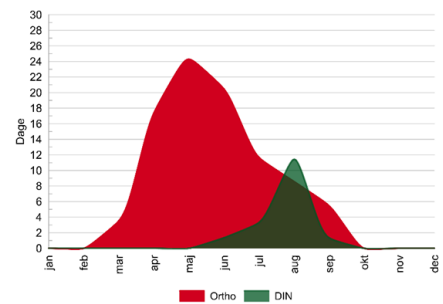
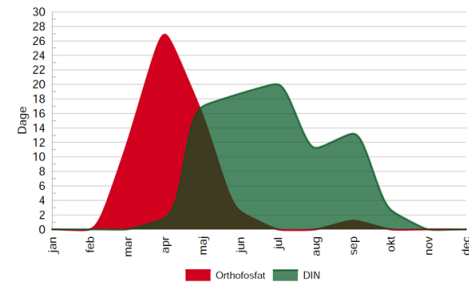
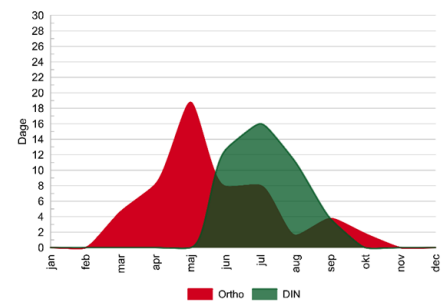
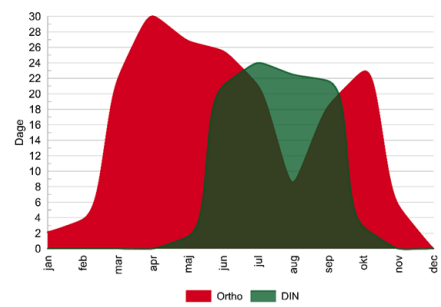
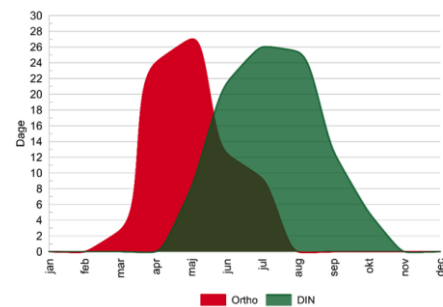

Ammoniak+ammonium-N – bund

Orthophosphat-P – top

Fosfor

SEGES

Landbrugspakken – ”second opinion”

- Gennemføres en evaluering af det faglige grundlag for kvælstofindsatsen (”second opinion”), bl.a. under inddragelse af internationale forskere
- Der afsættes 29 mio. kr. til indsatsen. Der nedsættes en task-force, der ledes af Finansministeriet.
- Gennemgangen skal være afsluttet mhp. at kunne indgå i genbesøget i 2023/2024
- Der afsættes 16 mio. kr. til i udvalgte marine vådområder (vandområder) at gennemføre lokalt funderede analyser, som skal afdække om der kan findes andre veje til at opnå målopfyldelse, som defineret i EU’s Vandrammedirektiv. Regeringen udarbejder oplæg herom til aftaleparterne således at resultaterne af analyserne kan indgå i genbesøget i 2023/24.
- Der afsættes 34 mio. kr. til udviklingsinitiativer for marine virkemidler (f.eks. ålegræs og tang), der som supplement til de landbaserede, kan bidrage til hurtigere opnåelse af god økologisk tilstand i marine vandområder

Fjord og oplandsanalyser – lokalt baseret helhedstilgang

SEGES

Water Co-Governance

Tidligere møder/rapporter

- Skive Fjord 2018
- Ringkøbing Fjord 2019
- Karrebæk Fjord 2019
- Hjarbæk Fjord 2020
- Mariager Fjord 2020
- Odense Fjord 2020
- Nyborg/Holckenhavn Fjord 2020
- Nakkebølle 2020
- Horsens 2021
- Vejle 2021
- Kolding 2021
- Haderslev 2021
- Lillebælt 2021
- **På vej Limfjorden 2021**
- På vej Kattegat 2021
- Als/Augustenburg fjord 2022
- Aabenraa fjord 2022
- Roskilde/Issefjord 2022

SEGES

Kvælstof i landbrugsaftalen

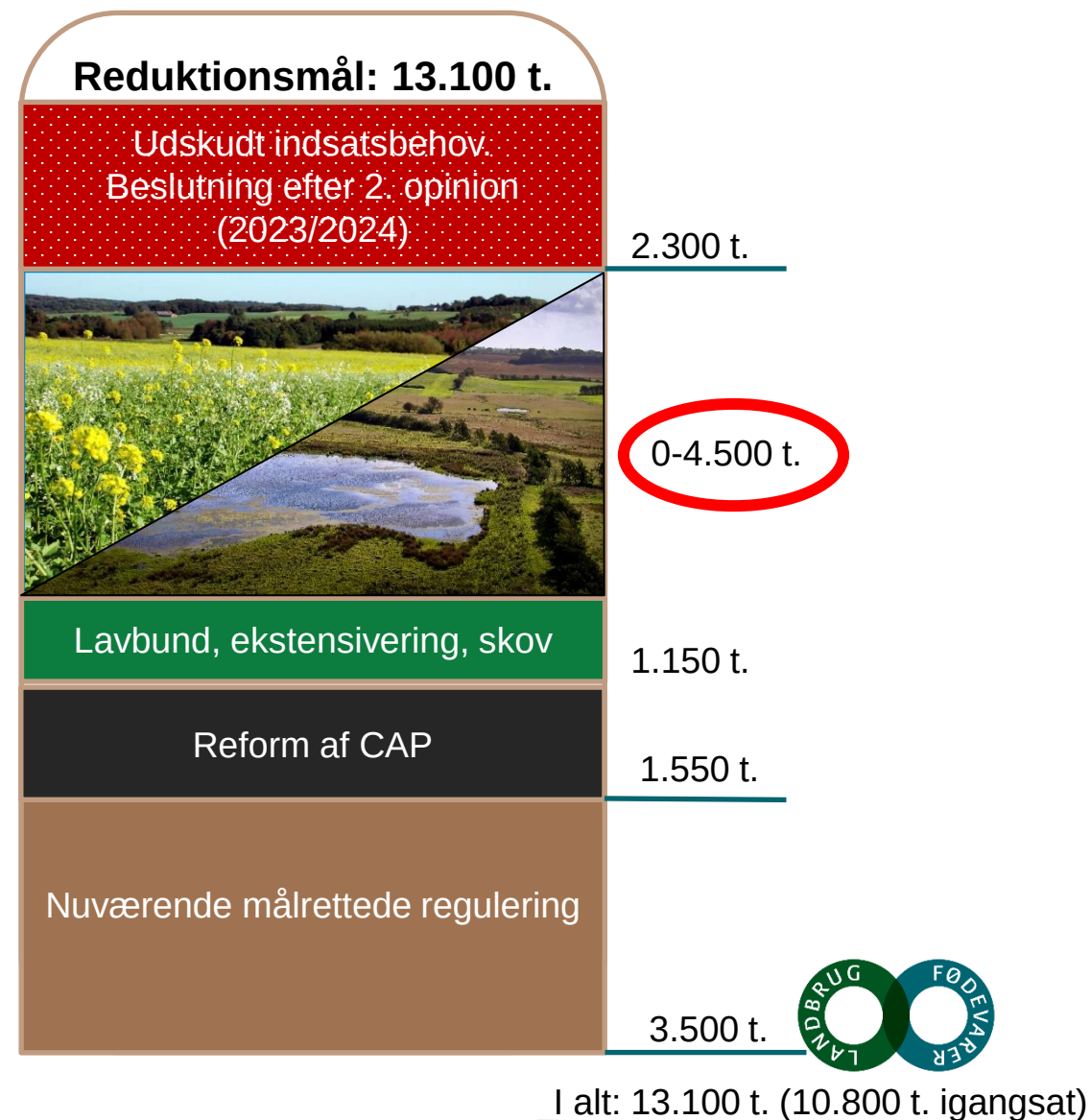
Kvælstof-indsatsen baseres som udgangspunkt på frivillighed med kollektive virkemidler ”så det ikke bliver nødvendigt at øge den målrettede regulering”

Miljøgaranti, hvor der hvert andet år gøres status på fremdriften i de kollektive virkemidler. Garantien indebærer, at såfremt den forudsatte kollektive kvælstofindsats på 1.500 t. kvælstofreduktion ikke kan løses ved frivillige virkemidler, gennemføres regulering med kompensation.

Der gøres status i 2023/2024 samt i 2025/2026.

Aftaleparterne anerkender, at miljøgarantien forudsætter en effektiv sagsbehandling i de relevante myndigheder

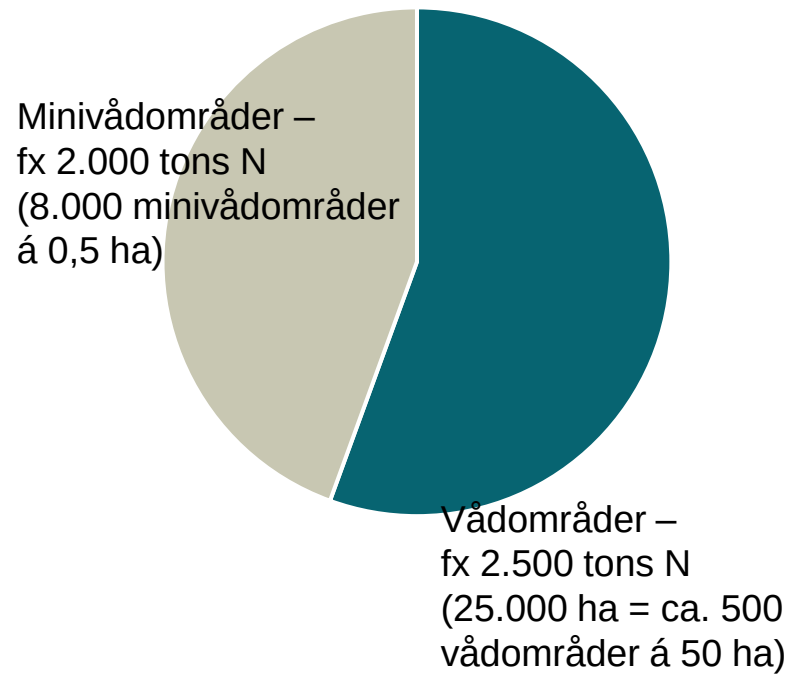
SEGES

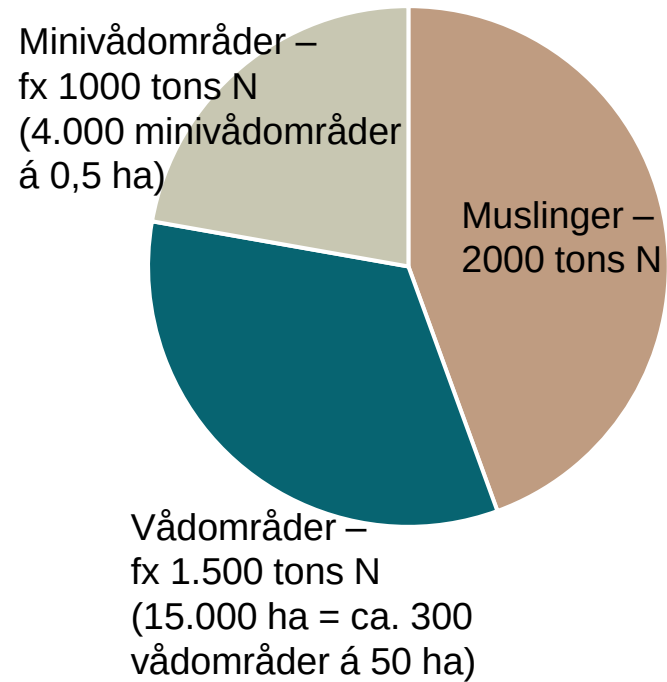
Kollektive virkemidler

Hvis de 4.500 tons N skal leveres ved kollektive virkemidler

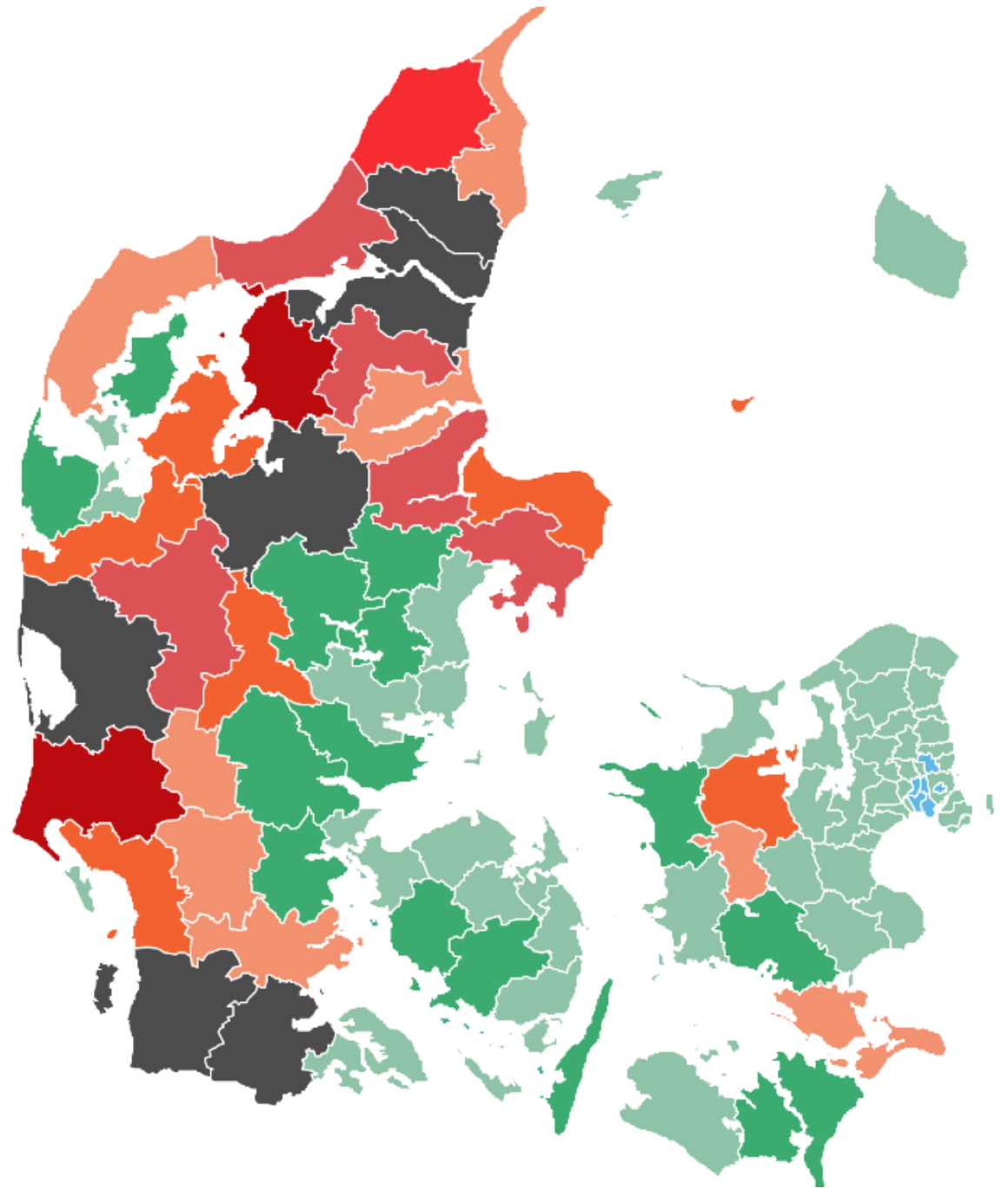
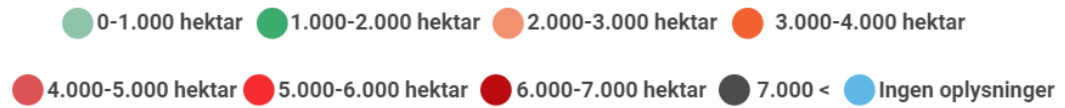
Scenarie 1

Scenarie 2

Placering af lavbundsjorde

Afsatte midler til vandmiljø og klima

Tilskudsordning	Primær formål	Administration	Midler afsat i alt 2023-2030 Mio. kr.
N-vådområder	N reduktion	LBST*	1.692**
Minivådområder	N reduktion	LBST	734**
Lavbund LDP	Klimabidrag	LBST*	1.373**
Klima lavbund MST	Klimabidrag	MST	1.730
Lavbund anlæg	Klimabidrag	NST	2.000
Fosforvådområder	P reduktion i søer	LBST*	66
Fysiske vandløb	Økologisk tilstand i vandløb	LBST	72

Tabel 1: Udtagningsindsatser i landbrugsaftale 2021. *Miljøstyrelsen indgår med faglig vurdering **Ud over de anførte midler er der afsat en reserve på 2 x 500 mio. kr. i 2023-2024 til yderligere kollektive virkemidler, hvis det viser sig nødvendigt.

Kollektive virkemidler – hvordan skal det lykkes

- Staten skal op i gear og fjerne barrierer
- Optimeret lokalt samarbejde – bl.a. ny VOS (på vej)
- SEGES: støtte, værktøjer, koordinering
- Lokal rådgivning og forening: fælles mål og optimeret internt samarbejde. Oplandskonsulenterne kan IKKE løfte opgaven alene.

Tak for opmærksomheden

